

Slovenski

PRIJATEL.

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. 30 krajc. na leto.

Štev. 6. V Celovcu 15. junija 1874. XXIII. tečaj.

Pridiga v god svetih aposteljnov Petra in Pavla.

(Kaj dandanes terpi sveta katoliška cerkev; gov. M. H.)

„Ti si Peter in na to skalo bom zidal
svojo cerkev, in peklenske vrata je ne
bojo zmagale.“ Mat. 16, 18.

V v o d.

Apostoli so se bili iz marsikterih krajev, kamur jih je Jezus poslal, nekteri od svojega doma, zopet pri Gospodu Jezusu sošli, in njemu od svojega poslovanja račun ali rajtingo dali. Gospod jih praša tudi: „Kaj pa ste slišali po raznih krajih o meni govoriti? Kdo pravijo ljudje, da je Sin človekov?“ Oni pripovedujejo, da nekteri rekó, da Jezus je Janez Kerstnik, nekteri da je Elija, nekteri pa, da je Jeremija, ali prerokov eden. Zdaj stopi Jezus med nje in bara z vzvišenim glasom: „Vi pa, kdo pravite, da sem?“ Vsi omolknejo; glej, zdaj stopi Simon Peter serčno pa z neizrečenim spoštovanjem pred Gospoda, in reče: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ In Jezus mu odgovori: „Zveličan si Simon Jonov Sin! ker meso in kri nista ti tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih.“ Pa tudi jaz ti povem: „Ti si Peter, to je skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bojo zmagale. In tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva; in karkoli boš zavezal na zemlji, zavezano bo tudi v nebesih, in karkoli boš razvezal na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih.“

Cerkveni učeniki in cerkveni zbori so od nekdaj bili ene misli, da je Jezus po teh besedah Petra postavil glavarja svoje cerkve, da mu je po ključih višo oblast dal čez vse verne in učenike, da

je Peter in vsak, ki bo za njim poredno postavljen, glavar, skala, podlaga cerkve, ktere peklenske sile ne bojo zmagale.

Po besedah: „Peklske vrata je ne bojo zmagale,“ je Gospod Jezus tudi napovedal, da se bojo peklske sovražne moči vseskozi napenjale zoper njegovo cerkev in jo sovražno napadale. To se je tudi skoz in skoz godilo, in napadanja svete cerkve Jezusove ni bilo in ne bo konca ne kraja, dokler da ta svet stoji. To nam priča današnji sveti praznik. Grozovitni cesar Nero je jel novo-rojeno cerkev preganjati in kristijane terpinčiti in moriti. Zgrabil je tudi dva pervaka aposteljna Petra in Pavla. Ravno danes 29. den junija 67. leta sta storila oba grozovito smert za Jezusa in njegovo sv. vero. Tako je šlo od leta do leta, sveto cerkev in njene verne sinove je hudobni svet vselej preganjal in napadal. In ravno to dela tudi dandanešnji. Podučljivo in koristno vam torej bode, ako vam danes omenim hude in sovražne napade, ktere sveta cerkev dandanes terpi. Sveta aposteljna Petra in Pavla prosita za nas, da beseda božja pade na rodovitno zemljo!

Razlaga.

Velikrat ste v pridigah in kerščanskih naukih slišali, kakor tudi v življenju svetnikov brali, ktere preganjanja da je terpela sv. vera Jezusova posebno v prvih treh stoletjih; kako da so apostoli in učenci, kako da je tisoč in tisoč kristijanov svojo vero s kervijo spričalo, in veste tudi, kako da so skoz vse čase vstajali krivi učeniki in zapeljivci, ki so razpertje sejali med kristijani, da pa tudi v nekterih deželah nikoli ni vtihtnilo in ponehalo kervavo preganjanje kristijanstva. Hud boj zoper Jezusovo cerkev je vnel peklski sovražnik tudi sedanje dni, da! reči moram, vse preganjanja raznih preteklih časov so se združile in si danes braterno roke podajajo zoper Jezusa in njegovo sv. cerkev.

1. Zoper sv. vero se vzdiguje surova zunajna sila, zoper njo spodbuja peklski sovražnik vse zvijače in silovitosti. Da molčim, kako da nektore postave niso prijazne očitnemu spoznanju kerščanskemu, kako da se razuzdanostim nevarnosti pota gladijo, vernemu dejanju pa tesne meje stavijo, opominjam vas le na strašno vnebovpijočo silovitost in krivico, ktera se namestniku Jezusovemu, nasledniku sv. Petra, vidnemu poglavarju sv. katoliške cerkve, godi. Oropali so ga vseh dežel, ktere so po vsej božjej in človeški pravici več kot tisoč let rimski papeži imeli in milo in srečno vladali, vzeli so mu vse, le en sam grad so mu pustili, kjer kakor jetnik živi, od ubogaime svojih otrok po svetu, ki so pa tako blagoslovljene, da zamore veliko dobrega storiti; njegovi zvesti služabniki pa niso več varni hudih napadov. Pa poreče kateri zmed vas: Čemu pa je papežu lastna dežela in lastno mesto, in bogastvo pa posvetna moč? Da! papež, ki je star ubog duhoven za res ne po-

trebuje vsega tega, pa koliko je drugih bogatinov in velikašev, ki imajo veliko veliko več blaga in denarja, kakor ga potrebujejo. Kaj — ali bomo morebiti tudi tem vzeli, kar imajo odveč. Kaj pravi sedma zapoved božja? in kam pride po tem takem svet? — Res papež ne potrebuje toliko za-se, pa on mora sv. vesoljno cerkev vladati, on potrebuje veliko pomagavcev in služabnikov, ki ne živijo samo le od solncea; on mora misijonarje pošiljati na vse kraje, k vsem narodom sveta, za to potrebuje posvetnega blaga; on mora ubogim posebno preganjanim duhovnom in redovnikom (mnihom) pomagati in še veliko drugih reči oskerbovati; on mora neodvisen gospod biti, da zamore pravično soditi v vseh rečeh, ki vero zadevajo. Za to potrebuje lastne dežele, in zemljenskega posestva in posvetnih moči. Zakaj so pa te silovitosti zoper najvišega poglavarja svete cerkve in njeno svobodo? Glejte! sovražnik pozna besedo Jezusovo: „Vdaril bom pastirja in ovce se bodo razkropile;“ — ako papeža ob vso moč pripravimo, uravnali bomo katoliško cerkev po svoji volji, si jo podjarmili in o svojem času vničili. Ali se te sovražne moči le ne bojo goljufale! Še je Jezus Kristus večni, vsemogočni Bog, ki je obljubil: „Ti si Peter in na skalo bom zidal svojo cerkev, in vrata peklenške je ne bojo zmagale.“

2. Drugo preganjanje še nevarniše, kakor očitna surova sila, ki se zoper cerkev sedanje čase s strašno strastjo vzdiguje, je laž, nevera in razpertja. Da, laž je od nekdanj najljubše orožje peklenškega sovražnika. Že sveti apostelj Janez se je pritoževal zoper krive učenike, ki so kerščansko resnico po svojih sanjarijah kazili in pačili. Ni izreči, ktere globoke rane so delali sv. cerkvi Jezusovi skoz vse čase krivoverni zapeljivci; pa priderznejši, silovitejši in nesramniši, kakor nekdanj vzdiguje laž in nevera današnje dni svojo glavo. Ni več lepe resnice, ki bi se ne zasmehovala, ni lepe čednosti, ki bi se ne črnila; celo večnega Boga bi radi z nebeskega prestola pahnili. Ne morem povedati, kaj se v tej reči po gerdih knjigah in časnikih zoper večno resnico božjo greši. Morebiti pa bi mogel marsikteri zmed vas kaj povedati, kako tudi med vas marsikteri neverni in nesrečni preroki zaidejo, ki kvantajo, cesar ne zastopijo, tajijo, kar je največje blago, zasramujejo, kar je drugim največja svetinja; delajo, kakor se poslušavcem bolj prilaga, da jih le prav veliko zmotijo in na svoje peklenške limance vjamajo. Oh! kako treba je dobrega podučjenja; da bi ga ljudje le iskali, da bi si ne dali vzeti svojega miru, svoje časne sreče, svojega večnega zveličanja! „Varujte se lažnjivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi. Po njih sadu jih bote poznali,“ opominja nas Jezus Kristus. „Gorjé človekui po katerem pohujšanje pride, bolje bi mu bilo, da bi se mu mlinsk, kamen na vrat obesil, in se potopil v globočino morja,“ žuga Jezus krivim učenikom in prerokom. Sveta cerkev Jezusova na skalo zidana bo stala, zapeljivci pa in veliko zapeljanjih bo na tej skali

svojo glavo zdrobilo. Opomnim vas na nevernega cesarja Julijana. Bil je ta cesar sicer v kerščanski veri izrejen pa odpadel je in dal sveto vero posebno z lažjo, zasmehovanjem, zavijanjem njenih resnic preganjati. Došla pa ga je v boju zoper Perzijane kazen božja; še umiraje se ni poboljšal; svojo kri je proti nebu metal in preklinjal: „Zmagal si vendar ti Nacarejec!“ Opominjam vas še Napoleona, ki je dva papeža Pija VII. in VIII. hudo terpinčil in preganjal sveto katoliško cerkev. Pa Napoleon, pred katerim se je tresel vesoljni svet, je umerl kot ubog jetnik na skalnatem otoku Helena. Časa je imel dosti premišljevati Jezusove besede: „Peklene vrata je ne bojo premagale.“ Zasmehovavec in preganjavec sv. cerkve umerje rad nesrečno!

3. Ko od preganjanja svete cerkve govorim, ne smem molčati od černenja in zaničevanja duhovnega stanu. Pa bi mogel mi kdo oporeči: Saj vi mašniki ali duhovniki niste sv. vera in cerkev; kedar vas za lase primejo, ne napada se vera. Ljubi moji! nas duhovnike zmirjajo, na vero pa merijo; kedar nas ob zaupanje in vse spoštovanje pripravijo, kdo nas bo poslušal, kedar učimo, kdo bo veroval, kar oznanujemo? Opravi duhovništvo ob čast in zaupanje, in tudi veri si globoko smertno rano zasadil. Podam vam nek zgled iz novih časov. Lani ali predlanskim se je prigodilo, da so v Krakovi na Poljskem v nekem kloštru ubogo nuno našli, ki je v majhni kameri na slami ležala, skorej vsa naga in nečedna. Peljali so jo v bolnišnico, ljudi pa so podšuntali, da so tam v kloštru vse pobili, tako da so nunske matere komaj si življenje rešile. Zastonj je prestolnica rekla, da je nesrečna nuna Barbara zmešana in da je sama vse oblačilo s sebe stergala in se ogerdovala. Po vseh časnikih je šel hrup, kako da v kloštrih počenjajo, kako so neusmiljeni. Cele bukve so se spisale, da bi človek le solze pretakal nad tim, kako grozovitni da so duhovniki in nune; podobe so se po vseh tabernah kazale od nesrečne, od duhovnih ljudi martrane nune Barbare, cele komedije so se sostavljale in ljudje so hodili gledat nesrečno nuno in grozovitne tovaršice njene. Med tem je pa zmešana Barbara v bolnišnici delovala in razsajala, kakor doma, in morali so jo v ravno tako kamercu zapreti, kakor doma. Pa pohujšanje je bilo dano, — duhovni stan je bil zasramovan; to pa so hotli sovražniki doseči. Nočem tajiti, da se tudi pri duhovnih osebah kako pohujšanje pripeti, zakaj slabi človeki smo — tudi ojestrejši odgovor bomo dajali, pa reči smemo: „Kdor je brez greha, naj verže prvi kamen na nas.“ Ali to moram reči, pri nas se pregreški iščejo, in poveljani razširjajo, morebiti smo vendar bolji, kakor nas sovražniki černijo. Psujejo nas černe, za to moramo po vsej sili črni biti. Pa kar hočejo z zaničevanjem duhovnega stanu doseči, ni družega, kot z duhovniki tudi vero pod klop vreči. Kerščansko ljudstvo varuj se jih! —

Sklep.

Ljubi kristijani! skazal sem, da vse silovitosti in krivice, ki se sv. Očetu papežu godijo, vse laži in krivi nauki, ki sveto vero spodkopujejo vse černenja duhovnega stanu niso družega, kakor napanjanje peklenskih vrat zoper sv. cerkev Jezusovo. Ta pa je na skalo zidana; so skušnjave, ki jih Bog dopušča, da se mi čistimo, da se naša vera oživlja, keršćansko življenje krepča, in da dobro pšenico od ljulike poznamo in ločimo. — Ne obupajmo in se primimo še bolj zvesto in zaupljivo svete cerkve, ktere peklenske vrata nikoli ne bojo zmagale. Ssv. aposteljna Peter in Pavel, prosita Boga za nas! Amen.

Pridiga za VI. pobinkoštno nedeljo.

(Obiskovanje Marije Device — božje pota; gov. J. A.)

„Marija se je vzdignila in je jaderno šla v gore v mesta na Judovem.“

Luk. 1, 19.

Vvod.

V četrtek smo obhajali praznik obiskovanja Marije Device. — Angelj Gabriel je Mariji oznanil, da je Elizabeta tudi spočela sinu v svoji starosti in da že hodi v šestem mesecu. Ko Marija to zve, poda se na pot k svojej teti Elizabeti, da bi jej srečo voščila in jej po dolžnosti postregla, kakor bi v svojem stanu potrebovala. Ta pot je bil za Marijo in Elizabeto velika sreča, kajti godili so se o tej priložnosti čudeži. Sveto evangelije pripoveduje tako-le: „Elizabeta je bila napolnjena s svetim Duhom in je zaupila z velikim glasom ter rekla: „Žegnana si ti med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa. In od kod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni. Zakaj glej! ko je prišel glas tvojega pozdravljenja v moje ušesa, poskočilo je dete od veselja v mojem telesu; blagor ti, ki si verovala, ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda.“ Marija pa je govorila tisto prelepo pesem, ki jej pravimo „Magnificat“, to je: „Moja duša povečuje Gospoda“ in tako dalje. To je tista prigodba, ktere nas spominja god obiskovanja Marije Dev. Šla je Marija na daljno pot in šla na goro;

Marija in Elizabeta ste hvalile in častile Boga, Bog pa je storil velike čudeže: Obe je tako razsvetil, da ste prerokovale. —

Tudi mi katoliški kristjani zapustimo včasih domače ljudi in kraje, domačo hišo božjo in se podamo na daljno pot, večidel na kako goro, od ktere slišimo, da Bog tam čudeže dela; to se pravi: Mi gremo na božjo pot in romamo v kako romarsko cerkev. Najrajši se to godi po letu, ko na polju in na travnikih, v hiši in pri živini ni toliko opraviti. Bog le daj, da bi vsi svojo božjo pot ali svoje romanje le prav tudi opravili k božji časti, v svoje večno zveličanje in svojo časno srečo! Zatoraj sem se namenil, danes vam kaj povedati o božjih potih in vam odgovoriti na te-le prašanja:

1. Kaj so božje pota;
2. Zakaj, iz kakošnega namena jih gre obiskovati; in
3. Kako se jih vdeleževati?

Rožna Devica Marija naj Boga prosi, da moja božja beseda pade v dobre rodovitne serca; pripravite se!

Razlaga.

1. Kaj so božje pota? To že ime samo pove. Božje pota so take pota, ktere kdo v čast božjo stori. V tem pomenu je vsaka pot pobožnega kristijana božja pot; postavim, če gre v cerkev, bolnike obiskat ali pa na delo zavoljo Boga; vendar mislimo vselej le na kak poseben kraj, kedar o božjih potih govorimo. —

Božje pota niso nikjer zapovedane in so tako stare, kakor cerkev sama. — Bog je povsod; zato ga povsod lahko na pomoč kličemo, povsod lahko molimo. Vendar pa si je on tudi posebne kraje izvolil, kjer hoče češčen biti. V starem zakonu je imel pri Judih najpopred šotor, potem tempelj v Jeruzalemu; v novem pa ima brez števila cerkev, kjer se njegov ljubeznjivi Sin Jezus Kristus nekervavo daruje. In kdo more tajiti, da Bog po svoji nezapopadljivi modrosti nekterim več dobrot deli, kot drugim. Ali ne zamore tedaj tudi na kakšnem kraju več milost skazovati kot na drugem? In kakor gorki vrelec in studenci le na nekterih krajih izvirajo, kakor je zlata in srebrena ruda le v nekterih gorah najti; ravno tako tudi Bog na kakšnem posebnem kraju tudi lahko večje milosti skazuje. — Res je, da človek doma lahko božjo službo opravlja, ravno tako je pa tudi res, da na ptujem kraju, v kaki romarski cerkvi človek bolj pobožno moli, posebno ker ga toliko drugih gorečih prosilcev k temu podbada. Tudi spomin mnogih čudežev, ki so se na takih krajih godili, spomin svetih ljudi, ki so na takih krajih živeli, k večji gorečnosti in terdnejšemu zaupanju priganja.

— Zato tudi najdemo, da so pobožni kristjani že od nekdaj na božje pota hodili. Sveta Lucija je šla s svojo materjo na grob sv. Agate v Katano molit; in tam je mati zdravje, Lucija pa moč in serčnost zadobila, kerščansko in sveto živeti. Za cesarja Klavdija je prišla neka družina iz Perzije, oče Marij, njegova žena in dva sinova, v Rim k grobom ssv. mučencev na božjo pot; in sad te božje poti je bil, da so sami tudi mučeniško smert storili. Sv. Avguštín pa piše o božjih potih: „Mi svetnike tudi s tem častimo, da tiste kraje obiskujemo, ktere je Bog njim na čast povelícal; tam se naša ljubezen ravno zavoljo sv. kraja še bolj vnema. Mi vemo, da Bog na takih krajih veliko čudežev in ozdravljevanj po svojih svetnikih dela, kterih na drugih krajih noče delati; ker on svoje milosti deli, kakor hoče“

V posebni časti so kristijani tiste kraje imeli, kjer se je naš Zveličar rodil, kjer je učil, čudeže delal, terpel in umerl. Sveti Hieronim pripoveduje, kako so že o njegovem času kristijani od vseh krajev romali v sveto deželo; in on sam se je tje preselil, da bi se toliko bolj živo na neskončno dobroto Jezusovega odreščenja spominjal in da bi tam svoje življenje končal, kjer se je Jezus rodil in terpel. Pa tudi poznej, ko so se Mahomedani svetih krajev polastili; so kristijani tje romali in kerščanski vladarji so za njih varnost skerbili. Ko so pa Turki kerščanske romarje nadlegovali velike davke tirjali in neusmiljeno ž njim ravnali; ali pa celo morili; vzdignili so se kerščanski vladarji z mogočnimi trumami v sveto deželo, da bi jo nevernikom odtegnili in zopet kristijanom pridobili. Vstale so križanske vojske; terpele so okoli 200 let, kristijani so dobili Jeruzalem v pest in so ga branili dokler so se Turki sv. krajev zopet popolnoma polastili. Vendar je pa zdaj tako vravnano, da lahko vsak brez nevarnosti tiste kraje obišče; za romarje iz našega cesarstva je še posebna hiša v Jeruzalemu, v kateri dobivajo brezplačno postrežbo in stanovanje.

V starih časih so kristijani že tudi romali v Rim na grob svetih apostelnov Petra in Pavla. — In za tem je kot tretja najimenitjša božja pot k sv. Jakobu v Komposteli na Španjskem.

Največ božjih potov pa je k Materi Božji. Najimenitniji so med zunanjimi: Marija Loreto na Laškem; Marija v Puščavi (Ein-sideln) na Švicarskem; Marija Cel na Štajerskem. — Druge bližnje in znane so: Marija na Tersatu pri Reki; na Sveti gori pri Gorici; na sv. Višarjah na Koroškem. Pa tudi samo na Kranjskem jih je okoli dvajset; posebno v imenu so: Na Šmarni gori, na Jezeru in zadnji čas najbolj sloveča božja pot pri Mariji Pomagaj na Brezjah.

2. Zakaj, iz kterega namena jih je obiskovati? Kristijani hodijo po božjih potih, da bi se

a) za prejete dušne in telesne dobrote zahvaljevali,

b) da bi za kakošne posebne potrebe in milosti prosili,

c) da bi se za svoje grehe pokorili.

Vsakdo ve, da sam od sebe nič ne premore, če mu Bog ne pomaga. Zato je nauk svete vere, da moramo v dušnih in telesnih potrebah Boga na pomoč klicati. — Ker smo pa grešniki, ker se moramo po pravici bati v grehih pred Jezusa stopiti, zato se tako radi zatekamo k tisti, ki pri njem vse premore, k Materi njegovi, k Devici Mariji. Zato je tudi toliko božjih potov k Materi Božji, k nji, o kateri sveti Bernard tako lepo govori, da še ni bilo slišati, da bi bil kateri zapuščen, ki je s pravim zaupanjem k nji klical. —

Zatoraj ni zameriti, če se kristijani na take kraje zatekajo, kjer je Bog že toliko dobrot na prošnjo Device Marije in družih svetnikov skazal. Če se v navadnem življenju tolikokrat zgodi, da kateri na kakošnem daljnem kraju pri kakem imenitnem zdravniku svetá in pomoči išče, da jih vsako leto na sto in tisuče v toplice hodi, zdravja iskat; zakaj bi pobožnim kristijanom zameril, če v svojih potrebah na svetih krajih pomoči iščejo; to še velikoveč kaže njih živo vero in terdno zaupanje.

Največkrat romajo kristijani na svete kraje, da bi storjeno obljubo spolnili. Kolikokrat je človek v silnih, nenavadnih težavah, včasih v nevarni bolezni; postavim mati na porodu; kamur se oberne, ni je pomoči; ali se je potem čuditi, če se v svoji stiski, v svoji nadlogi k Bogu zateče, če se kam na božjo pot zaobljubi? — In kdo sošteje vse dobrote in milosti, ktere je že Bog na take obljube storil. Akoravno nobeden ni primoran, obljube delati, vendar je lepo in k večji časti božji, če jih stori, da jih le potem tudi derži. — Pač pa se v tem nekteri prenaaglyjo in v stiski take reči obetajo, ktere potem težko spolnijo, ali celo spolniti ne morejo. Zato je najbolje, v takih primerljajih svojega spovednika za svét prašati. Šaj veste, da, če obljube ne storite, nimate greha; ako ste jo pa storili in je ne spolnite, imate pa greh. In v teh rečeh je cerkev silno ojstra in natančna. Od nekterih obljub še škof ne smejo odvezati, ampak so papežu prideržane. Tako smejo zavoljo obljub iti v sveto deželo, v Rim in v Kompostelo samo papež odvezati.

Neka druga napaka pri obljubah je pa ta, da se kristijani le bolj in navadno za časne reči obetajo, postavim za zdravje, za srečo pri živini, pri blagu, na polji itd.; malokdaj pa za dušne potrebe, za poboljšanje, za stanovitnost. Če Bog na božjih potih tolikokrat v časnih potrebah čudovito pomaga; gotovo bi v dušnih potrebah še raje pomagal, da bi le iz tega namena tje prišli.

Božje pota so pa tudi zato dobre, da se človek za svoje grehe pokori. Če bi namreč doma božjo službo opravljal, storil bi to lahko brez truda; na božji poti pa je treba marsikaj neprijetnega prenašati. Dolga, včasih silo sterma pot, gerdo vreme, zdaj mrz,

zdaj vročina, dež in sneg, slaba postrežba, neokusne jedi, revne postelje ali pa še prenočevanje pod milim nebom: vse to dela božje pota težavne. Če jih tedaj kdo iz tega namena stori, da bi za svoje pregrehe, za mehkužnost, požrešnost, pijanost, slabe in hudobne pota zadosti storil, je gotovo Bogu to prijetno in ga nakloni, da takim raje pravo spokornost in tudi odpuščanje grehov dodeli, ki ga tako silno prosijo.

3. Kako se je božjih potov vdeleževati?

Tako, da se res njih namen doseže, da je res Bogu k časti in našim dušam v prid; — ne pa da bi še na takih potih Boga žalili. — Res je, da se po božjih potih tudi nerodnosti godé, da nekteri iz slabega namena zraven prihajajo, takih pa tudi mi ne zagovarjamo, ampak s cerkvijo serčno obžalujemo in grajamo; da bi se pa zavoljo nekterih nerodnosti vse božje pota imele opustiti, to je pa zopet preveč. Vsaka reč, tudi najsvetejša in najboljša se lahko zlorabi, zavoljo tega pa reč sama še ni zaveržljiva. Ali mar zato nobeden ne bi smel k sv. obhajilu, ker se nekteri po nevrednem k mizi Gospodovi približujejo? Ali se kruha ne bomo smeli posluževati in ga jesti, ker nekteri napčno ž njim ravnajo?

Zato je vselej napčno in pregrešno, ako kdo gre na božjo pot le iz zgolj radovednosti in zavoljo kratkega časa; ali zavoljo tega, da bi boljši in več jedel pa pil, kakor doma; ali da bi v gnječi ložej kradel in krivico delal; ali pa, da bi tam osebo videl, s katero je pregrešno znan, ali pa da bi celo pri tej priložnosti zopet greh storil! Za take, se ve da, da bi bilo bolje, da bi ne hodili po takih potih, ker z večimi grehi nazaj pridejo, kakor so od doma šli; taki božjo pot premené v hudičevo pot; taka pot jih ne bo k Bogu, ampak v pekel pripeljala. Takim veljajo tudi besede sv. Tomaža Kempčana, ki tako-le piše o božjih potih: „Nekteri letajo na različne kraje, svetinje svetnikov obiskat, se čudijo njihovim djanjem, poljubujejo v zlatu in srebru okovane koščice. Take reči pa le bolj iz radovednosti ogledujejo in se zavoljo tega malokdaj poboljšajo; posebno če se to lehkomišljeno in brez kesanja zavoljo grehov godi.“ Ravno ta pobožni mož terdi, „da se tisti malokdaj zveličajo, ki veliko po božjih potih hodijo.“ — Velika napaka je tudi ta, da nekteri mislijo, da bo s tem vsa krivica poravnana, vsa škoda poplačana, če le na božjo pot gredó! Ljubi moj! Dobro me zapomni: Ko bi ti tudi v Rim in sveto deželo romal, ako bi pa storjene škode ne popravil, greh ti bo ostal in kljub svoje božje poti boš pogubljen.

Sklep.

Povedal sem vam toraj, ljubi moji! najpotrebniše reči o božjih potih. Iz tega previdite, da niso zapovedane in da nimate gëha, ako bi tudi nikdar nikamur na božjo pot ne šli. Vendar pa

cerkev nima nič zoper nje, ampak jih še priporoča, če se le vse v redu in pametno zraven godi. Kdor tedaj ne misli iz pravega namena na božjo pot iti, tak naj raji doma ostane. Kdor bi pa božjo pot rad prav in v dušni prid opravil, tak naj stori dobri namen, naj se na božji poti še bolj greha varuje, naj tudi če je le mogoče, svete zakramente tam prejme; posebno tistim svetujem spoved na božji poti opraviti, ki imajo kaj težkega na vesti. Boljši je težek greh kam na kako visoko goro nesti in tam odložiti, kakor navadnemu spovedniku ga zamolčati in silno težo zmeraj okoli nositi! Vselej naj bo pa božja pot spokorna pot, da vse težave in zopernosti take poti Bogu v spravo za grehe darujemo.

Če pa že gremo na kakšno božjo pot ali ne, to naj nam bo vsem vedna skerb, da bomo vsako delo, vsako pot le zavoljo Boga storili, da se bomo na vsaki poti, pri vsakem delu greha varovali: potem bo celo naše življenje božja pot, ki nas bo gotovo tudi enkrat k Bogu pripeljala. To veliko milost in dobroto nam pri Bogu, pri Jezusu svojem Sinu izprosi presveta Devica Marija; oh prosí za nas in pomagaj nam, da vredni postanemo obljub Kristusovih! Amen.

Pridiga za VII. pobinkošno nedeljo.

(God ssv. Mohora in Fortunata: — družba sv. Mohora.)

„Varujte se lažnjivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi.“ Mat. 7, 15.

V v o d.

Resno in ojstro nas ljubi Jezus svari, naj se varujemo krivih prerokov. Dosti jih je med nami, pa ne dajmo se jim zapeljati. Lehko jih poznamo; naj le govorijo modro ko Salomon, in sladko ko med, naj le pridejo v ovčjih oblačilih, ne dajmo se jim slepariti: Poglejmo na njih sadje; kakoršno sadje, tako je tudi drevo. Kdor govori zoper Boga, zoper Jezusa in njegovo sv. cerkev, zoper keršanski nauk, svete zakramente, zoper cerkvene naprave in duhovne ljudi, kdor gerdo, pohujšljivo in grešno živi — vseh takih varujmo se skerbno, — krivi in lažnjivi preroki so! — Imamo pr dosti pravih in pobožnih prerokov in učenikov; hvala Bogu, da jih

imamo; te moramo poslušati, na te se ozirati in teh se deržati. Med temi pravimi preroki pa stojé na prvem mestu svetniki in svetnice božje, oni nas učijo in nam svetijo s tim, kar so učili, pa tudi s tim, kar so delali, oni nas učijo in nam svetijo z naukom in dejanjem. Ravno današnji dan obhajamo veseli god dveh svetnikov, ki sta posebno za nas Slovence dokaj imenitna, — obhajamo god ssv. mučencev Mohora in Fortunata. Ko pa slišite ime ali besedo „Mohor“, gotovo pride vam na misel družba, ki jej je ime „Mohorjeva družba“. Zatorej mislim, da bode Bogu in sv. Mohoru na slavo in čast, vam pa v veselje in srečo, ako vam danes več kaj povem od Mohorjeve družbe. Stavim torej te-le prašanja:

1. Zakaj se imenuje „Mohorjeva“ družba?
2. Ali je ta družba potrebna in koristna?
3. Kako gre to družbo podpirati?

Na te prašanja bom odgovarjal; vi zvesto poslušajte, sv. Mohor pa Boga za nas naj prosí!

Razlaga.

Med nami Slovenci na Koroškem, Štajerskem, Kranjskem, Goriškem in Primorskem je neka velika družba, ki šteje blizo 24 tisoč družnikov. Ta družba se imenuje „Mohorjeva družba.“

1. Zakaj se tako imenuje? Da bote to lažje razumeli, moram vam najpred povedati, kdo da je bil in kaj je delal sveti Mohor. Med Terstom in Benetkami ob bregu jadranskega morja je nekdanje stalo staro mesto Oglej, ki so ga Rimljani imenovali Akvileja. Grozovitni Atila, imenovan „šiba božja“, ga je že pred 16 sto leti razdjal do tal. Sveti evangelist Marka je prišel v to mesto in oznanoval Jezusovo vero. V tem mestu je tedaj živel pošteni in modri meščan Mohor. Zvesto je poslušal sv. Marka božje nauke in se dal kerstiti. Sv. Peter je sv. Marka prestavil za škofa v Aleksandrijo v Egiptu, v Ogleji pa namesto sv. Marka izvolil in posvetil za škofa gorečega kristijana Mohora. Blizo dvajset let je sv. Mohor v vinogradu Gospodovem marljivo delal, tersje vernih se je lepo ozelenjevalo in jela sveta vera mogočno cveteti, kar kervolok, cesar Nero, po vseh Rimskih deželah, in tudi nad srečno Oglejsko cerkev hud vihar nažene.

V Ogleju je gospodaril tisti čas Sebast, človek hudoben kakor Nero njegov gospod. Več se je bal ljudi kakor Boga; in da se cesarju usluži, začel je kristijane gerdo preganjati in zatirati svete vere nauk. Bile so v Ogleju štiri bogaboječe device, Evfemia, Rotija, Tekla in Erazma, hčere terdega malikovavca Valencja, ktere je sveti Mohor v pravi veri podučil, kerstil, in Jezusu neveste posvetil. Oče hoče stareji dve omožiti, pa one odgovorite, kajti ste

že svojemu nebeškemu ženinu zaročene kristijane. Od jeze bi jih bil serditi porodnik mahoma zamoril, če bi mu ne bile hčere h kerščanskemu stricu Valentinjanu vtekle. Oče z rabelni jih dohiti, ter jih z bratovimi hčerami, ki so tudi kristijane bile, zgrabi in pred sodnika tira. Dokler Kristusa zatajile niso, raztepali so jih kervavo, z železnimi grebeni raztergali, jim persi odrezali in na povelje sodnika tako razmesarjene po mestu gonili. Jezus svojim služabnicam pomočnika pošlje, ki jih čudno ozdravi in zasramovanja ovaruje. Ljudstvo to čudo vidi, Boga hvali in veselo device spremilja. Terdovratni sodnik jih poslednjič v smert obsodi in lastnemu očetu umoriti da. Grozovitni oče jih v svoj stolp pelje, jim z lastno roko glave poseka, trupla pa skoz lino v vodo Natiso pomeče, ki je memo zidovja tekla. Na to grozovitost huda ura navstane, strela v kervavi stolp trešči, ubije neusmiljenega očeta in ž njim tudi rabeljne vpepeli. Sv. Mohor in Valentinjan, mučenicam stric, gresta po noči svete trupla iskat. Mladenca dva jih v čolnihu jima na proti pripeljeta in izročivši jih zgineta; ona jih spodobno v poslopje Valentinjana pokopljeta, in na njih pokopu oltar postavita, na katerem se je potem sveta maša služila. Še kažejo na tem mestu čedno kapelico svetim devicam in mučenicam posvečeno.

Častita smert Oglejskih devic se je daleč okrog razslovlila; njih prelita kri je bila seme kristijanov. Število vernih je rastlo, pa tudi ljutost terdovratnih malikanov. Tretjina Oglejanov se je pokristijanila; malike so overgli, in malikovavske tempeljne popustili. Sebast, Oglejski poglavar, od malikanov podpihan, ukaže sv. Mohorja zapreti, v ječo djati, po tem pa pred svoj sodni stol prignati. Sv. Mohor pové, da že nad dvajset let pravemu Bogu služi, po tem ko je slepoto malikovanja spoznal pa zmoto in hudobijo malikov zaverigel. To očitno pričanje kerščanstva sodnika tolikanj razkači, da ukaže apostolskega moža kervavo raztepsti, z železnimi grebeni tezati in z gorečimi baklami po malem žgati, na to ga konju na rep privezati in po mestu vlačiti. Sv. Mohor pa stanovitno Kristusa hvali in Sebastu na ravnost pové, da ž njim kaj opravil ne bo, kajti je njegova živa vera in pa goreča ljubezen do Jezusa veliko močnejša od njegovih še tako grozovitnih muk.

Oglejanom se sveti mož usmili; zagrozijo se sodniku, in on reče sv. Mohorja Poncjanu, jetničarju, zapreti. Sveti škof v ječi Boga hvali, moli, in vsa ječa se osvetli; rane mu toliko čudno pocelijo se, da jetničar pred njega poklekne, ter ga za poduk v kerščanski veri in pa za sv. kerst prosi. Z veseljem ga sveti Mohor poduči in kersti. Poncjan potem po vsem mestu serčno oznanuje, da je kerščanska vera edina prava, katera toliko čudežev priča. Ječa se sv. Mohorju v živo cerkev spremeni, vse se krog njega ljudi tare, ktere uči in nad njimi čudeže dela.

Malikovavec Sebast zvé, da je sv. Mohor svojega diakona Fortunata za nastopnika vernim odločil, ukaže toraj tudi njega v že-

lezje djati in k sv. Mohorju vječiti; pa še več ljudi se je k svetima jetnikoma zberalo, da sta jih učé v pravi veri poterdila. Malikovavci zdaj Sebastia prisilijo, da ukaže ssv. Mohorja in Fortunata ob glavo djati. Po noči pošlje trinoga v ječo, ki zvestima spoznavcema glave odseka, in vrata jima nebeške odpre.

Tako je sv. Mohor prvi apostelj nam Slovencem; Od Ogleja so se močje razšli na vse strani in luč sv. evangelja prižigali po krajinah, po katerih sedaj mi Slovenci prebivamo: po Goriškem, Primorskem, Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, da! celó noter na Hervaško in Ogersko zemljo se je razširjala Jezusova sveta vera.

Namen naše družbe pa je tudi: Podpirati pobožno, lepo obnašanje in ohranjevati katoliško vero med slovenskim ljudstvom. Kar je toraj sv. Mohor prvi med Slovenci zasjal in s svojo sveto kervijo polil in poterdil, ravno to hoče naša družba med Slovenci obderžati, vterjevati in razširjati; torej se ta družba po vsej pravici imenuje Mohorjeva družba; sami rajni škof Martin Slomšek so jo tako kerstili, ravno oni so jo pa tudi vpeljali.

Rajni škof Martin — Bog jim daj dobro! — so za svoje slovenske brate bili vsi vneti in so v ta namen spisovali in na svetlo dajali veliko slovenskih bukev, ki ne slovijo le samo pri nas Slovencih, temveč daleč in široko po svetu okoli. Da bi pa dobre, v kerščanskem duhu spisane bukve bile prav dober kup in se tem ložej in še bolj razširjale med Slovenci, osnovali so rajni škof s pomočjo več gospodov v Celovcu leta 1851 to našo družbo. Devet let je bila ta družba le bolj posvetna družba, kakor jih je družih dosti po svetu; leta 1860 pa se je prestavila na cerkveno polje in je postala cerkvena bratovščina, katero so sveti Oče Pij poterdili in z odpustki obdarovali. In od tistihmal se razcveta in razširja, da je le veselje; letos bo že štela blizo 24 tisoč družnikov. To je za nas Slovence, ki nas je le 1 in pol milijon, prelepo in obilno število, tako da ga ni nobenega naroda na svetu, ki bi mogel kaj tacega pokazati.

2. Pa je ta družba tudi dokaj potrebna in koristna!

Lepa obnaša in kerščansko življenje naše dni žalostno pojemlje, pregreha in hudobija se strašno širi in narašča. Res je, da, kar svet stoji, je bilo dosti grehov in hudobij po svetu; ali da bi se bila pregrešna kuga razlila nad vse stanove, nad ljudi vsake starosti, in da bi se bile tako strahovitne hudobije godile skoraj po vseh mestih, in ne samo po mestih, temveč tudi po deželi, na kmetih; — od tega še ni bilo slišati ali brati. Goljufov je bilo vselej; — naše dni pa jih je takih, ki goljufujejo po milijonih! Morivcev je bilo vselej; — naše dni pa jih je takih, ki so svoje otroke, svojega očeta ali mater, ki so cele rodovine poklali! Prav malo kdaj se je bralo ali slišalo, da je kdo sam sebe umoril; —

naše dni pa se jih en dan v enem mestu po tri — štiri ali pa še več pomori! Tatov in potepuhov je bilo vselej na svetu; — naše dni pa jih je toliko, da so jih že vse ječe natlačene in da si ljudje ne morejo več pomagati! Nečistnikov, pijancev, igravcev in razbojnikov je bilo vselej na svetu; — naše dni pa se ti in vsi drugi grehi razlivajo kakor črna kuga! In prav žalostni moramo obstati, da se lepa in kerščanska obnaša tudi med nami Slovenci bolj in bolj zgublja, pregreha pa in hudobija bolj in bolj vdomačuje! Silo potreba je toraj, da se vbran postavimo, lepo, kerščansko obnašanje varujemo in slovenski narod rešimo časne in večne nesreče. V ta namen je osnovana Mohorjeva družba; zakaj prvi paragraf njenih postav pravi: Namen družbe je, podpirati pobožno, lepo obnašanje. —

Drevo pa ne more rasti in sad nositi brez korenine, — hiša ne more stati brez vogelnega kamna, brez podlage: ravno tako ne more biti lepe in pobožne obnaše brez vere! kdor hoče prav in kerščansko živeti, mora prej prav in kerščansko verovati: „Pravični iz vere živi.“ Kako se pa godi naše dni kerščanski veri, vidimo, slišimo, pa čutimo vsi. Nekdaj so samo po mestih se nahajali taki ljudje, ki so v svojej učenosti in visokosti zaverгли Boga in odrešenika Jezusa Kristusa, zaverгли sveto katoliško cerkev, nekeravavo daritev svete maše in svete zakramente, ki so tajili pekel in nebesa, ki so malo marali za božje in cerkvene zapovedi, ki so živeli, ko črna živina, pa tudi konec storili, ko črna živina. Naše dni pa takih nevernih modrijanov tudi na kmetih več ne manjka, tudi na kmetih — med nami po deželi — prava, živa vera umira in pojemlje, prevzetna in hudobna nevera pa se širi in že visoko svojo glavo nosi.

Kako se je neki to godilo? Ne morem danes vsega naštevati in razkazovati, odkod to, da se je neverna kuga pritepla tudi med naše verne Slovence, — le samo to mi čas dopušča omeniti, da se je seme hudobne nevere zasijalo med naše ljudstvo po maloprida bukvah, časnikih in spisih. Poslušajte, kaj so rajni škof Slomšek o tem pisali že leta 1848: „Drevesa, na kterih raste prepovedan sad, so nekerščanske pisma, škodljive bukke, zapeljive novice. One so za dušo, kar je žganje za truplo. Človek tako dolgo pije, da obnori, — tako dolgo bere, da pravo vero in pamet zgubi. — Kdo pa jih pisari? Pomagavci in najemniki tiste kače, ktera je Evo zapeljala, neverci, krivoverci in razujzdanci . . . Naj bi ti poznal človeka, ki take pohujšljive, nesramne in pregrešne knjižurice še tako sladko in mično piše, bi mu pa v serce vidil, gabilo bi se ti takih bukev brati, hujši kakor bi v mlečni kaši grila ali pa podgano najdel! — So tudi taki gladuni ali lačenbergerji, ki radi dobro pijejo in mastno jedó, delati pa nočejo ali pa ne znajo. Jeziček jim pa dobro gre, tudi peró gladko teče. Boga in sveto

vero v nemar pustijo; njih bog je njih treh. Sveto kerščansko cerkev in duhovnike čertijo, ker se bojijo posvarjenja.“

Skoraj grozno je, kar škof še dalje pišejo od knjižnih judov, ki tako škodljivo robo ljudem ponujajo. „Likebi, ki žganje tabernajo, so slabi, gerdi ljudje; pri njih drugi pamet in zdravje zapivljajo. Kerčmar, kateri vino z žveplom kadi in s svinčanim sladkorjem sladi, je skriven človekomor; on svoje pive po malem, da ne vedó, ob življenje deva. Oštir, ki nesramne natakariče ima in ž njimi razberzdane možune mika, je pekla ključar; njegova hiša je peklenska lopa, gnezdo najhujše pregrehe. — Še hujši je gospodar, naj bo gospod ali kmet, ki ljudem slabe knjige ali pa bogotajske novine daja; pri njem se duše morijo.“

Kako pa se jih varovati? Škodljivih bukev in zapeljivih novic ne kupovati, pravijo, pod smertnim grehom. V tovarnah ali fabrikah le tako blago pridno delajo, ktero ljudje radi kupujejo. Ako na blago kupcev ni, tudi dela ne bo. Bojo gerdi pisuni stradali, se ne bojo takega dela držali, bukvarji ne prodajali, potepuhi ne raznašali itd.

Sreča velika je za Slovence, da dozdej še nimajo ne škodljivih bukev, ne zapeljivih knjižic, ne lažljivih novic. Nemške ropotije take je pa že toliko, da je strah.“ — Tako so pisali Slomšek leta 1848. Kako bi pač pisali leta 1874, kedar je nemške take ropotije po naših krajih dokaj, in se slabih knjig in časnikov Slovincem ne manjka že tudi v jeziku slovenskem!

Lepo in hvalevredno je, da se naše dni več ljudi brati uči in zna, da pa tudi ti radi bukve v roke jemljejo, sami beró pa tudi drugim prebirajo, — lepo in hvalevredno je to. Da pa našim Slovincem ne bode treba, po maloprida bukvah ali časnikih segati, osnovala se je Mohorjeva družba, ki daje našim ljudem dobre kerščanske hrane prav dober kup. V prvem paragrafu dužbinih postav se bere: „Namen družbe je, ohranjovati katoliško vero med slovenskim ljudstvom; v ta namen se bojo na svetlo dajale in razširjale med Slovenci dobre katoliške bukve.“ In res za malo denarja, za en goldinar dobivajo družniki toliko bukev, da bi drugod jih stale za 3—4 goldinarje; vse te bukve so od naših škofov poterrjene, toraj jih vsakdo lahko bere brez vse nevarnosti, da bi škode terpel na svojej duši.

Družniki pa niso le samo v nevarnosti, da škode ne terpijo na svoji duši, temveč imajo veliko dobičkov za svojo dušo. Vsak družnik se opominja in zaveže, naj vsak dan nekaj malega pomoli, naj večkrat ssv. zakramente prejema, da velikih odpustkov deležen postane, ktere zamore po priprošnji darovati tudi vernim dušam v vicah; dalje še vsak duhoven, ki pristopi k družbi, 12. julija sv. mašo daruje za žive in mrtve družnike. Glejte, koliko duhovnih zakladov si družniki nabirajo za svete nebesa, kako bogati pojdejo pred božjega sodnika! In ako bi še kak družnik potreboval po-

moči tam v večnosti, in bi tam v vicah kaj terpel in čistil, pa ne bi imel na zemlji žive duše, ki bi se ga spominjala, — 12. julija se vsako leto opravlja veliko svetih maš za vse družnike žive in mrtve!

Človek pa ni le samo vstvarjen za nebesa, tudi to je volja božja, da tudi tukaj na zemlji srečno in zadovoljno živi, da tudi v pozemeljskih rečeh napreduje, in da se omikuje v posvetnih znanostih. Tudi na to stran skerbi Mohorjeva družba za svoje družnike; daje na svetlo take bukve, ki ljudi podučujejo v posvetnih znanostih in zadevah, jim kratek čas delajo in tako varujejo grešnih priložnost in nevarnost.

Še to je tudi treba omeniti. Slovenski narod in jezik imata veliko nasprotnikov, ki pravijo: Slovenci se nočejo omikovati in napredovati, malo marajo za branje in poduk, rajši prebirajo bukve v nemškem jeziku pisane, da! še eden družega ne zastopijo — Kranjec ne zastopi Korošca, ta ne Goričana, ta ne Štajerca itd. Mohorjeva družba pa je živa priča, da temu ni tako. Terda in huda gre za denar; 24 tisoč ljudi, med katerimi jih je največ kmetov, hlapecev in dekel, toliko ljudi pa ne bode svojega kervavo zasluženega denarja na to tratilo, da si kupi bukev, katerih pa noče brati ali katerih ne razumi. Alite, da družbine bukve radi prebirate, da jih dobro razumite, in da si z njimi glavo bistríte, serce požlahtnujete in svoje grenke ure krajšate in sladite.

Glejte! to so poglobitni nameni Mohorjeve družbe; potrebna in koristna je na vse strani pa gotovo tudi zasluži, da jo na vso moč podpiramo!

3. Kako pa naj se to godi? Kako jo gre podpirati?

To bodem le prav kratko povedal. Treba je:

a) da poslušate glas svojih dušnih pastirjev, ki vas vabijo, da pristopite. Res je terda za denar, pa vendar se še more prihraniti v celem letu en goldinar, ki potem nosi visoke obresti. Marsikteri krajcar zaženeš po nepotrebnem, ja celó morebiti po grešnem; shrani te krajcarje in pristopi k družbi, ki ti za nje v hišo pošlje veliko lepih bukvic, da si počasi prav lepo bukvarnico napraviš.

d) Da te bukve pa tudi pridno prebirate. Kaj bi vam koristile in pomagale prelepe Mohorjeve bukve, ako bi se po kotih valjale ali po omarjih plesnovale? Po zimskih večerih, kedar na prejo hodite ali doma okoli mize sedite; ob nedeljah in praznikih popoldne, ko drugi tako radi po grešnih potih hodijo: ob nedeljcih in družih prilikah, ko ni toliko opraviti: tedaj naj vzame kdo te bukve v roke, naj jih glasno in počasno prebira. Verjamite mi, ljubi moji! to bode za vas velika sreča in pošteno, kerščansko veselje!

c) Da — in to je poglobitna reč! — da pomagate, naj družba doseže svoj namen. Slišali ste pa že, kakošen namen Mohorjeva

družba ima: „Podpirati pobožno, lepo obnašanje in ohranjevati katoliško vero med slovenskim ljudstvom.“ Zatoraj si najpred prizadevajte, da se sami pobožno, lepo obnašate in stojite trdno v katoliški veri! Ne dajte se premotiti grehu, ne poslušajte krivih prerokov, ki govoré zoper sveto cerkev in vero. Potem tudi glejte, da si pridobite tistih svetih odpustkov, tistih duhovnih zakladov, ki pojdejo enkrat z vami pred sodnji stol božji. In poslednjič priporočujte o vsaki priložnosti svojim sosedom in znancem to hvalevredno družbo, da se število družnikov in družnic množi in narašča od leta do leta, in se tako med Slovenci ohranja in razširja pošteno lepo obnašanje in sveta katoliška vera v slavo Bogu v nebesih, pa tudi v čast in srečo slovenskemu narodu na zemlji!

Sklep.

Jezus je nekdam rekel: „Med tem, ko so ljudje spali, je prišel sovražnik in je ljulike sejal med pšenico.“ Pšenico svete katoliške vere je med nami Slovenci sjal sv. Mohor, škof oglejski. To svojo pšenico je polil s kervjo, dal je svojo kri in življenje za Jezusovo sveto vero. Oh varujmo to prežlahtno pšenico, ne spijmo, da ne pride sovražnik in ne naseje ljulike. Slovenci že od nekdam slovijo, da so verni, pobožni katoličani; glejmo, da si ohranimo to slavno ime; pomagajmo, da se med nami ohrani pobožno, lepo obnašanje in sv. katoliška vera! To se bode pa gotovo zgodilo, ako podpiramo družbo sv. Mohora. Zatoraj pristopajmo pogostoma k tej družbi, prebirajmo pridno njene lepe bukve, vdeležujmo se njenih bogatih zakladov in ravnajmo se vselej po njenem namenu.

Preljubi moji! Še imate duhovnikov, pa pridejo morebiti časi in dnevi, ko jih ne bote imeli, ko bojo veljale besede sv. pisma: „Otroci prosijo kruha (duhovskega), pa ga ni, kdor bi ga jim lovil;“ pridejo morebiti časi in dnevi, ko se bojo spolnovala besede Jezusove: „Žetev je velika, delavcev pa malo!“ Ne bote imeli duhovnikov in treba bode, da bote vi stariši svoje otroke, vi gospodarji svoje posle podučevali. Zatorej kupujte si bukev, nabirajte si naukove za te žalostne čase. Sveti Mohor prosi Boga za nas, da nam Bog ne odvzame svojega kraljestva, da mi Slovenci vedno ostanemo verni, pobožni katoličani! Amen.

Pridiga za VIII. pobinkošno nedeljo.

(God sv. Marjete; nauki iz njenega življenja; gov. M. T.)

„Jaz vam povem: Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večne prebivališča.“
Luk. 16, 9.

V v o d.

Danešnje sveto evangelije nam pred oči postavlja človeka, ki je z blagom svojega gospodarja slabo gospodaril in pri rajtinki ni mogel obstati. Gospodar je Bog sam, hišniki pa smo mi. Bog, naš gospodar, nam je izročil mnogo blaga, temu več unemu manj, in nas vse bode prej ali slej poklical pred se in rekel: Daj odgovor od svojega hiševanja! Oh srečni vsi tisti, ki bojo pri tem obstali; kajti njih plačilo bo veliko in večno v svetih nebesih. Pa tudi oh žalostno za tiste, ki ne bojo pred nebeškim sodnikom obstali, ki so zapravljali božje darove; kajti tudi oni bojo odstavljeni, ne bojo več mogli kaj popraviti, čas za nje je minil, kakor nezvesti hišniki in blapci bojo verženi v zunanje temnice, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Taki zvesti in pridni, zdaj pa tudi večno srečni hišniki so bili svetniki in svetnice. Sv. katoliška cerkev obhaja vsak dan veseli god kakega svetnika ali kake svetnice, naj bi se pozemeljski popotniki pogostoma ozirali na te svitle zvezde, zvesto za njimi hodili, si tukaj na zemlji delali prijatelje in enkrat srečno dospeli v večne prebivališča. Godove svojih prijateljev in prijateljic z veseljem obhajamo in jim srečo voščimo, naj bi se jim ti veseli dnevi še mnogo let v zdravji, v časni sreči in v gnadi božji povračevali. Toliko bolj smemo z veseljem obhajati godove in praznike tistih prijateljev in prijateljic, ki jih ne le mi, ampak jih celo Bog še posebno ljubi, in se jim z obličja v obličje gledati in vživati daje, in ki tudi za nas pri njem neprenehoma prosijo, da bi še mi po smerti v njih zveličane verste dospeli. Neke take svoje prijateljice v nebesih god in sopraznik obhajamo ravno jutre, namreč god sv. Marjete, device in marternice.

Najlepše in Bogu najdopadljivše češčenje svetnikov pa obstaja v tem, da si njih spodbudno življenje v izgled jemljemo, se nad njimi kakor v zerkalu ogledujemo, in vse, česar nad sebo zagledamo, da je božjim zapovedim nasproti, popravljamo. Tako nam bodi

danes tudi ta svetnica naš izgled in poslušajte nekatere nauke, ki vam jih bom iz njenega življenja v spodbudo posnel. Prosi za nas, sveta Marjeta!

Razlaga.

1. Sv. Marjeta, kar se po slovensko toliko pravi, kakor: biser, zlahtni kamen, bila je hči ajdovskega duhovna v Antijohiji. Akoravno so bili pa njeni stariši malikovavci in toraj prave izreje od njih ni pričakovati, vendar je božja previdnost za mlado deklico Marjeto na čudne viže skerbela, da je res drag biser, zlahten kamen, v božjih očeh postala. Umerje jej kmali po njenem rojstvu njena mati. Kaj ne, milovanja in usmiljenja vredni so majhni otročiči, kedar jim smert pobere ljubo mater, da nikdar ne poznajo njenega milega obličja, nikdar ne vedó za njeno rahlo božanje in poljubkovanje? Ali kar se po naših mislih zdi nam nesreča, to Bog večkrat oberne človeku v njegovo največo srečo. Tako je bilo tudi z mlado Marjeto. Po materni smerti dal jo je oče v rejo na kmete k neki ženi, ki je bila skrivši kristijana, in je tako še mladi Marjeti resnice sv. kerščanske vere v serce vsajala; zlasti je belo lilijo deviške čistosti kot najzlahtniši cvet ceniti učila. Tako je Marjeta, kakor v starosti, tako tudi v pobožnosti in sramožljivosti rasla. —

Vidite, kerščanski stariši! ako hočete pobožne otroke imeti in kdaj nad njimi veselja doživeti, cepite jim precej z mladega strah božji, ljubezen do lepih čednost in stud nad grehom v njih serce. Nikar ne mislite in ne recite: Sedaj je otrok še premajhen, saj se še nič ne zave, nič ne umé! Zakaj skušnja uči, da tista terma in svojeglavnost, ki se je mlad otrok privadi, mu ostane vse njegovo življenje in je krivo njegovih časnih in večnih nesreč. Zato nikarte malim otrokom njih nerodnost skozi perste pregledovati, ali jih še zato hvaliti in se njim posmehovati. Veliko ima v sebi stari in resnični pregovor, ki pravi: „Zgodej začne žgati, kar kopriva ima ostati;“ ali pa: „Človek kaže v mladosti, kar ima biti v starosti.“ Iz otrok, ki brez strahu Božjega doraščajo in se brez pravega poduka zanemarjajo, ne more nikdar nič dobrega biti. Le strah božji, stud nad grehom in zgodaj vcepljena ljubezen do lepih čednost je podlaga naše sreče. To vidite nad sv. Marjeto.

2. Ko dekle odraste, vzame jo oče domu. Njeno življenje se mu je pa od dne do dne bolj čudno dozdevalo, ker ni bila nič tako posvetna, kakor so po navadi dekličič te starosti. Možkim se ni nikdar nastavljala, v posvetne družčine ni hodila, lepih oblačil nikdar ni želela, in videna nikdar ni hotla biti. Ljubila je samoto, sramožljivost in ponižnost ter delavno življenje, in kjerkoli bila je sama, je goreče k Bogu molila. Zato začne oče misliti: „Kaj velja, ako bi bila kaj od Jezusa slišala, ker sicer bi ne bila tako boječa in

sramožljiva?" Pokliče jo k sebi in jej reče: „Marjeta, poglej, ljudje pravijo, da si kristijana. Pa tako se vendar nisi dala zmotiti, da bi v enega, pa še tega križanega Boga verovala.“ Krotko, kakor se otrokom proti staršem spodobi, mu odgovori: „Res, oče, tudi mene je Bog po svojem usmiljenji v svoje kraljestvo poklical, in že smem Jezusa ženina svoje duše imenovati.“ Oče nad temi besedami ostermi in jej reče: „Ljuba moja! kdo te je vendar v to neumnost zapeljal? Ali ne veš, kaj te hudega čaka, če bogov svojega očeta in našega cesarja ne moliš?“ Marjeta pravi: „Vere v pravega živega Boga in v njegovega Sinu Jezusa Kristusa mi ne bo nihče odvzel. Pripravljena sem za Jezusa kri preliti, kajti tudi on je svojo za-me preлил. Nič bi mi pa ne moglo na svetu ljubšega biti, razun ako bi še vi pravega Boga spoznali, vanj verovali in ga molili.“

Mladenči in zlasti dekleta, učite se od sv. Marjete, kako se vam gre povsod obnašati in zapeljivcem zoperstavljeni, ako hočete poštene dekleta ostati in svojo nedolžnost ohraniti. Tudi posvetni zapeljivci po zgledu Marjetnega ajdovskega očeta vam pravijo: Ne bodi tako neumna — nikar vsega duhovnom ne verjemi, nikar ne misli, da bi bilo to kaj greh! — Spomni se takrat po Marjetnem zgledu vere v pravega živega Boga in v Jezusa Kristusa! Vera ti poreče, da te Bog povsod vidi, akoravno te tema obdaja in bi tvoj greh morebiti pred svetom utegnil skrit ostati. Sv. vera te bo spomnila na tisto zvestobo, ktero si Kristusu pri sv. kerstu prisegla. Vera ti bo na misel dajala neizrekljivo plačilo, ki ga nedolžne duše uživajo na svatovščini nebeškega Jagnjeta, kjer ga v belih dolгих oblačilih in s palmovimi vejami v rokah, povsod spremljajo prepevaje mu vedno novo pesem, ki je drugi nebeščani ne morejo peti. Da v take skušnjave in zapeljive priložnosti ne zajdete, ravnajte se po zgledu sv. Marjete! Bodite rade pri svojih delih in opravilih; ne postopajte nikdar brez dela po vasi in po hišah; zlasti po hišah, kamur se spoli vsi namešani shajajo, se med sebo norčujejo, nespodobno govoré, ali prepevajo. Marsiktera ima tacim hišam in pogovorom pripisati, da je zgubila venec svoje nedolžnosti, ter prišla v sramoto in se pogreznila v brezštevne križe in nadloge. Pametne in sramožljive dekleta so doma pri svojih opravilih, se iz cerkve domu gredé nikjer ne mudé, se možkim ne nastavljajo, rade doma in v cerkvi molijo, se posebno Mariji Devici priporočajo, niso prijatlice nepotrebne mu lišpu v obleki, vedoč, da gizdost ali ofert je tista limanca, na ktero se je že marsikteri nespameten ptič vjel. Poštene dekleta so rade same in pri svojih starših, in kakor hitro očeta in matere ni doma, ali predno je še zvečer luč v hiši ugasnjena, so pri hiši zaperte vsaktere vrata. Tako ravnajo in se greha varujejo vse bogoslužne duše po zgledu sv. Marjete.

3. Na uni odgovor, ki ste ga slišali, da ga je Marjeta svojemu očetu dala, bil je oče silno razžaljen in v jezi teče, da jo

sam sodniku zatoži, da je kristijana. Sodnik, Olibri po imenu, ko jo vidi tolikanj mlado in lepo, ter priljudno in vso krotko, začne se jej prilizovati in jej dela zlate obljube, se ž njo v zakon zavestati, ako se kerščanskemu imenu odpové. Obeta jej vse mogoče veselje, čast in bogastvo. Ali Marjetin sklep, nevesta Jezusova ostati, ne da se z nikakoršnjimi obljubami zlatih gradov, časti in bogastva omajati. — Kristijani! kako pa je pri dekletih v naših časih? Ali se ne zgodi pogostoma, da se še celo s tacimi obljubami, postavim, če jim kupiš kako pisano rutico, kake špice ali trakove, ali jim kupiš polič vina in druge take malenkosti, ali če jim obljubiš zakon, akoravno družega nimaš, kakor svoje roke, zadosti je že, da se dajo premotiti in v greh zapeljati. Kaj bi pa še le bilo, ako bi take kak imeniten poglavar, kakor sv. Marjeto, zapeljeval, jej toliko bogastva, časti in veselja obetal? Vprašam: Ali bi bilo dosti Marjet, ki bi zakon od sebe odbijale, za nobeno čast, za nobeno veselje in za nikakoršno bogastvo ne marale? Vidite, kako daleč smo zašli od nekdanjih časov kerščanstva, ko je bilo ime: „Jezusova nevesta“ veliko imenitniše, kakor zakladi in veličastva tega sveta.

4. Ko poglavar vidi, da pri Marjeti z lepo nič ne opravi, začne jej žugati, da jo bo umoril. In ko mu Marjeta reče, da rajši vse terpi, kakor bi pa Jezusa razžalila, jo najprej ukaže s šibami tako neusmiljeno stepsti, da je kri po vsem životu s curkoma tekla. Potem pa jej zapove ves život z grebeni raztergati in jo tako vso razmesarjeno v ječo vreči. V ječi zdihuje sv. mučenica k Jezusu in hvali Boga, da je mogla vse to preterpeti in tudi hudičevo zalezovanje, ki ga je v ječi imela, prestati. Bila je tudi še tisto noč od vseh svojih ran po čudežu ozdravljena.

Na to jo hoče poglavar še enkrat skusiti, in za tega del jo ukaže zopet pred-se pripeljati, ter jej pripoveduje, kako da jo celo bogovje ljubijo, ker so jo naenkrat ozdravili, naj jim bo toraj hvaležna in jim daruje. Ali devica mu odgovori, da tega mertvi bogovi ne morejo storiti, ampak Sin božji, kateri dušo grehov, in telo ran reši. Zopet jo poglavar ukaže z razbeljenimi plehi po životu žgati, jo potem zvezati in v kad polno vode vreči, da bi ali še več terpela ali pa utonila. Pri tej priložnosti sveta mučenica zopet k Jezusu moli in ga prosi, naj bi se jej ta voda v kerstno vodo spremenila, ker še sv. kersta ni dosegla. Pri tej priči pa se zemlja strese, vezi na rokah in na nogah so od nje padle, in vesela je iz vode stopila. To so videli neverniki, in potem čudežu jih je veliko v Jezusa verovalo. Poglavar pa jej na zadnje ukaže glavo odsekati. Z veseljem sprejme Marjeta to smertno sodbo, pade na svoje kolena, moli za srečo sv. cerkve in vseh vernih, ter z veseljem podá svojo glavo pod rabeljski meč. Tako je njeno truplo umerlo, njeno dušo pa so nesli angelji med verste tistih zveličanih duhov, ki so posebni ljubljenci nebeškega ženina.

Poglejte, ljubi moji! koliko da so svetniki za nebesa terpeli, in kako resnične da so besede Jezusove, ki pravi: „Nebeško kraljestvo silo terpi in le tisti, ki se s silo bojujejo, ga na-se potegnejo.“ Nam nasproti je pa že vsako terpljenje za nebesa preveliko, vsak križ nam pretežek. Najmanjše križem ali žal besede že ne moremo prenašati, najmanjšega razžaljenja ne odpuščati, najmanjšega zasramovanja ali zaničevanja od hudobnih ljudi se ustrašimo, in rajše ž njimi potegnemo, če prav pri Bogu v zamero pademo; ljudi se bolj, kakor Boga bojimo, ljudem bolj, kakor Bogu želimo dopasti. —

Razlaga.

To, kristijani! ne more tako biti, ako hočemo po smrti še mi v nebesa priti. Tudi za las ne smemo od božje postave odjenjati, naj nas svet zato še tolikanj zasmehuje in preganja, sovraži in zaničuje, naj nam še s tolikimi kaznimi ali celo s smertjo žuga, ali nam pa zlate gore in raje obeta. In to bodi tudi v resnici naš današnji sklep, da bomo tako pomoči in priprošnje svete Marjete vredni, in kdaj po smrti se v nebesih ž njo vred vekomej veselili. Sv. Marjeta, naša varhinja in pomočnica, prosi za nas, da si tukaj na zemlji nabiramo prijatlov za svete nebese; — prosi za nas, da se v posvetne reči ne zaljubimo in svetih nebes ne pozabimo; da se greha varujemo in veliko dobrih del storimo; — prosi za nas, da na božji sodbi obstojimo in srečno v večne nebeške prebivališča pridemo! Amen.

Pridiga za IX. pobinkošno nedeljo.

(God sv. Ane: Kerščanske matere in otroci; gov. K. K.)

„Njeni otroci vstanejo in jo blagrujejo, tudi njen mož jo hvali. Veliko hčer zbira bogastev, ti prekosiš vse. Lažljiva je lepota in prazna je berhketa; žena, ktera se Gospoda boji; ona bo hvaljena.“ Salomonove pripov. 31, 28.

Vvod.

Jezus nad mestom Jeruzalemom joka; on vidi grozno nesrečo in strašni konec tega terdovratnega mesta. Žalostno je torej da-

nešnje sveto evangelje, — vesel pa je god, ki ga danes obhajamo. Danes je god sv. Ane, matere Marije Device. Ne da se lepše hvale misliti, kakor katero sv. mati kat. cerkev na sv. Ano obrača in od nje izrekuje: „Njeni otroci vstanejo itd. . . . Ne ve se sicer za gotovo, koliko otrok da je sv. Ana imela. Ali edina božja mati Marija, ktorej je bila sv. Ana mati in po tem takem stara mati ali babica našega odrešenika Jezusa Kristusa, edina hči Marija, zadosti pričuje, kolike hvale vredna da je sv. Ana. Prav je torej, da sveto Ano vsi rodovi povišujejo in častijo za svojo mater in pomočnico; pa tudi sam Bog jo časti in jo posebno vam, kerščanske matere! za izgled v posnemo predstavlja. Gotovo ste videle že kdaj podobo sv. Ane, kako svojo hčerko pred seboj ima in jo iz kakih bukvic uči. Zares že to samo nam kaže, kako skerbna mati da je bila sv. Ana svojej hčerki Mariji; verh tega pa še samo to pristavim: Sveta Ana je bila mati božje matere Marije in dosti nam bo. Že iz tega se prepričamo, kako dobra mati je mogla sv. Ana biti, ker nam je porodila in izredila mater Zveličarjevo, preblazeno Devico Marijo. Danes nimam boljšega nauka, kakor je ta, da vam, kerščanske matere! sveto Ano v izgled v posnemo pred oči postavim: kako naj bi svoje otroke od perve ure, ko jih pod srcem nosite, noter do odraščanih let skerbljivo varujete in vodite, da bode kaj prida iz njih, da bodele svojega sadu tukaj vesele, tam v nebesih pa zveličane. Ti sveta Ana, najlepši izgled vseh kerščanskih mater, za nas Boga prosi; — vi se pa pripravite!

Razlaga.

1. Perva skerb in želja kerš. matere naj bo, da bi dete, ki ga pod srcem čuti, gnado sv. kersta doseglo. S tako pobožno željo ga mora spremljati ves čas svojega nošenja, tako gnado mu mora od Boga sprositi. Glej, tudi Devica Marija bila je že v maternem telesu posvečena, greha obvarovana, z gnado napolnjena, popred za Boga kakor za ta svet rojena in to naj bo vsem materam v izgled, kako naj že v nosečem stanu skerb imajo za otroka, da se mu ne le kaka škoda ne zgodi, temuč da zdrav na duši in na telesu tega sveta luč zagleda. Kako da je materno življenje z otrokovim zapleteno in zaraščeno, lahko že iz tega spoznamo, ker bolna mati tudi bolno, zdrava in čversta mati navadno zdravo in čversto dete rodi. Tako pa tudi na duši bolna mati lahko otroka okuži, preden na svet pride. Zatoraj mati! varuj se v tem stanu vsega, kar bi otroku škodovati zamoglo, vse hude jeze, prevelike žalosti, nesramnega poželenja; tudi se ne smeš s kako jedjo preobložiti ali prenapiti se, ali s kakim težkim delom presiliti; vse to bi lahko sad tvojega telesa pokvarilo. Ravno tako pa tudi vsake dušne, posebno grešne prenapetosti varuj se; tiho in mirno preživi vse

te dni in mesence, pri Bogu v molitvi svoje serce imej; priporočuj pogosto upanje svojega telesa božjemu varstvu, in tako pričakuj v božjem strahu in v sveti pobožnosti dneva in ure tvojega poroda.

2. Kaj pa ti je storiti potem, ko se ti je že dete rodilo? Jezus sicer pravi od tega časa: „Žena, kedar je na porodu, ima žalost, ker je prišla njena ura. Kedar pa je porodila dete, ne misli več na britkost, od veselja, da je človek rojen“. (Jan. 16, 21.) On pa tudi pravi od Judeža izdajavca: „Boljši bi bilo temu človeku, da bi rojen ne bil.“ (Mat. 26, 25.) Da bo toraj novorojeno dete sebi in drugim v veselje, večidel na tebi, kerščanska mati! leži. Že kedar k vpeljevanju pervokrat po porodu v cerkev prideš, imaš ga Bogu, stvarniku njegovemu, darovati, kateri ti ga je dal. Zahvali se mu za se, pa tudi za otroka, položi ga v naročje božje in oblubi Bogu, da hočeš svojega otroka po njegovi sv. volji, k njegovi časti izrežati in svojo materno dolžnost nad njim zvesto storiti, da bo kaj prida iz njega, da ne bo le otrok tega sveta, temuč zveličanja, večnega izvoljenja v svetih nebesih. Kedar se je sv. Janez Kerstnik rodil in je bil obrezan, čudovalo se je vse ljudstvo sosedno zavoljo znamenitih prigodkov in so rekli: „Kaj neki bo iz tega deteta? Zakaj roka Gospodova je bila z njim.“ „Otrok pa je rastel in je močen prihajal v duhu,“ tako nam sveto evangelje pripoveduje. (Luk. 1, 66, 70.) O da bi tudi od tvojega otroka, ki ga zdaj na svojem naročju deržiš, na tvojih persih dojiš, te besede veljale! Da bi bila roka Gospodova z njim in da bi se zmirom bolj nad njim duh božji razvijal! Ti pa, kerščanska mati! mu ga moreš vcepiti, vdihniti.

Le pomisli, kedar otroka pestuješ ali dojiš, da eno bo iz njega, ali pogubljenec peklenski, kateri bo svojega Boga večno preklinjal, ali izvoljenec nebeški, kateri bo vekomaj Boga hvalil in poveličeval! Srečno ali nesrečno večnost tvojega otroka, nebesa ali pekel, nosiš v svojem naročju. Ali pa se bo eno ali drugo nad otrokom spolnilo, od tvoje materne skerbi odvisi. Nikar mi ne reci: „Ne morem še otroka učiti, dokler ni še za nauk, še v plenicah leži.“ Akoravno ga še ne moreš ustmeno podučevati, ker ni še pri svoji pameti, vendar pa že zdaj moreš za otrokovo dušo skrbeti in mu k zveličanju pripomagljiva biti. Kako pa to? me prašaš. Glej! dete je toliko božje pomoči potrebno, ker ima še le težavno in nevarno pozemeljsko popotovanje nastopiti. Ono samo pa še nič od Boga ne ve in ga ne more prositi. Kar dete samo še ne more, stori ti na njegovem mestu, moli pogostoma za njega v njegovem imenu, pokrižaj ga, kedar ga v zibeljko položiš, poškropi ga s žegnano vodo in če ti ravno ne svetujem v cerkev ga nesti, kedar je vse polno ljudi in bi lahko nazoče motilo, vendar ga pa tudi skleni v razne cerkvene pobožnosti, kakor sem na primer od neke pobožne matere bral, da je s otrokom na rokah k božji mizi pristopila in s presv. Rešnjim Telesom obhajana svojega dojenčka poljubila.

Povem ti, tvoja pobožnost na otrokovem mestu opravljena, bo obilno sadu rodila.

3. Toda mislimo si otroka že toliko doraščenega, da se že more v nauk vzeti, kaj pa imaš o tej dobi storiti? Kratko ti rečem: Prej ko slej začeti z učenjem, krotanjem, svarjenjem, opominovanjem in strahovanjem in ob nobenem času ne naveličati se ga. Poglej skerbno kokljo, kako mlade piščeta pod svoje perute spravlja, jih varuje pred zgrabljivim jastrebom; jih pa tudi lepo vodi, jim smetišče razpraskuje, da jim kako zernce najde in jih tako skerbljivo odreja. Vzemi si jo za izgled, kako naj bi svoje nedolžne otročiče vedno okoli sebe imela, jih nikdar spred oči ne spustila, jih branila posvetnega pohujšanja in zapeljevanja in jim lomila ne le telesnega kruha, temuč posebno kruh dobrega nauka, da jih tako za vse njih žive dni in za celo večnost lepo preskerbiš. Materni nauk je jutranja zarja za otrokovo dušo. Pogosto ste že čuli ali pa ste že sami tudi rekli: „To in to so me mati učili.“ In taka je v resnici! Kar si se mlad od matere učil, to se človeka najbolj prime in se ne da več iz duše zbrisati. Naj si bo oče tudi nemarnež, da znabiti cele dni ne praša po otrocih, ako le mati svojo dolžnost spozná in spolnuje — blagor otroku! — Ako pa mati neskerbna otroke zanemarja, jih kakor divjake prirasti pusti brez potrebnih naukov, brez dušne voditve, takrat gorje otrokom! Nesrečni bojo, naj si ravno polne škrinje zlata in srebra za starši prevzamejo.

Otroci se večidel po materi ravnaajo; saj jih pa tudi posebno v letih, kedar se mladina razvija, skorej zmirom okoli sebe in pred očmi ima, dokler oče za kruhom hodi. Zatorej ima tudi ona največ priložnost, jim lepe nauke dajati in jih napeljevati na pravo stezo časne sreče in večnega zveličanja. Kjerkoli nad otrokom kaj napčenega zapaziš, posvari ga, uči ga, kako se obnašati v raznih okoliščinah sedanjega življenja, da ne bo le znal pozemeljskega kruha si služiti, temuč posebno tako se zadržati, da Bogu in vsem pravičnim, poštenim ljudem dopade, da bo tudi od njega veljalo, kar se od ljubega Jezusa bere: „On pa je rastel v modrosti in starosti in v gnadi pri Bogu in pri ljudeh.“ Uči ga zarano Boga se bati in greha se ogibati; uči ga, kako po kerščanski pravici živeti, hudega se varovati, dobro pa storiti; vse lepe čednosti prigodno v serce mu vsajaj in ga napeljuj, bolj za dušo neumerjočo, kakor pa za umerljivo truplo skerbeti, bolj za večnost, kakor pa za minljivi svet živeti. In česar sama ne zamoreš, naj ti cerkev tvoja namestnica bo, ti pa otroke zvesto v cerkev, v šolo pošiljaj, k spovedi, k poslušanju božjih naukov priganjaj, da se bo z ljubim Jezusom soznanil in pošten kristijan postal, kateri vé po zapovedih božjih in cerkvenih zvesto ravnati.

Nikar se ne izgovarjaj: „Saj vse moje prizadevanje le nič ne zda; naj jih učim, naj se kregam nad njimi, saj me ne poslušajo

in tudi ne ubogajo.“ Ni res, kar praviš, da nič ne pomaga. Glej, tudi seme, ki se v zemljo vseje, se črez noč še ne izcini, ampak mora nekaj časa poterpeti, da požene in še dalej, da zraste in dozori. Taka je tudi z izrejo otrok. Tukaj je poterpljenja treba, da dan na dan, leto za letom otroško dušo obdeluje in s semenom dobrega nauka obseva, sad pa mora od zgoraj pričakovati, od koder ves žegen pride. Ti pa nikar se ne naveličaj, temuč ravnaj po besedah sv. Pavla: „Ti pa čuj, vse preterpi, opravi delo evangelista, spolnuj službo; oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno, prepričuj, prosi, svari z vsem poterpljenjem in ukom.“ (II. Tjm. 4, 2, 5.) Znabiti bodo tvoje kosti v grobu že davno sperhnjene, ko bo še le iz tvojega prahu žlahten sad tvojih naukov pricvetel. Otroci se bodo tvojih naukov še spominjali, ko te že bojo zgubljeno objokovali; in si bojo bolj živo k sercu gnali, kar jim tvoje mertve, kakor pa žive usta pripovedujejo. In naj si bo tudi vse tvoje še tako skerbno, modro, ljubeznjivo opominovanje nad otroci zastonj, pa vendar za tebe ne bo. Tvoji otroci, ako se pri vsem tem spridijo, ti bodo mogli na sodnji dan očitno pričati, da si jim dosti nauka dajala; ti pa boš plačana od pravičnega sodnika ne po sadu svojega dela, temuč po svojem marternem trudu in dobrem namenu, ki si ga imela do svojih otrok.

Pri izreji otrok pa vas moram, kerš. matere, posebno pred trojno napako svariti:

a) Da ne razvaja jte otrok. Materno serce je mehko in lahko iz prenapete ljubezni jim marsikaj pregleduje, kar je pozneje otrokom v škodo. Zatorej ne bodite slepe proti pregreškom svojih otrok, ampak berž ko kaj napačnega nad njimi zapazite, krepko na noge stopite; ako lepa beseda nič ne premore, tudi za šibo primite, da se otrok kaj grešnega navadil ne bo. „Komur se šibe škoda zdi, sovraži sina; kdor ga pa ljubi, vedno ga strahuje.“ (Preg. 13, 24.) „Šiba in svaritev podeljujete modrost; deček pa, ki je svoji volji prepuščen, dela sramoto svoji materi.“ (Preg. 29, 15.) Matere, ktere svoje otroke prerade imajo, jim vse prizanašajo in dovolijo, so pravi rabeljni svojih otrok. Taki otroci so potem samim sebi na težavo, pa tudi drugim; samovoljni, svojeglavni prirastejo in vsak, kdor ima ž njimi kaj opraviti, svoj križ ima. Najhujšo šibo si pa starši sami pletejo, ker taki razvajeni otroci jim bodo stoterno šibo povračevali, ktero je neumna mati nad njimi spletla. Pogosto se čuje britka tožba staršev nad odraščenimi otroci, da jim nočejo več po volji biti in jim sramoto in žalost napravljajo. Pa so si le prepogostoma sami krivi, ker so jih svoje dni razvajali, jim svojo voljo puščali in jih tako spridili. Kar so si nad njimi sjali, žanjejo.

b) Druga napaka veliko mater pa v tem obstaja, da svojim otrokom vedno žugajo, žuganja pa nikoli ne spolnijo; šibo kažejo, pa je nikoli peti ne pustijo. Zato se otroci

privadijo, pa zadnjič ves strah zgubijo in prav malo ali nič ne marajo za vse še tako ojstre besede, za herbtom se materi posmehujejo. Da pri tem takem pametna in zdatna izreja otrok obstati ne more, je jasno kakor beli dan. Zatorej kerš. mati! ako hočeš, da bi te tvoji otroci spoštovali in se te bali, ne bodi nepremišljena, prenaglжена v svojem žuganji. Ničesar ne zažugaj, česar nisi kos tudi v djanju storiti, ali česar otroci zaslužili niso; kar si jim pa enkrat zažugala, ako le nič ne porajtajo, to tudi brez usmiljenja in odlašanja izpelji. Ako bojo otroci iz skušnje vedli, da ti je s tvojim žuganjem resnica, z eno besedo boš več pri njih opravila, kakor če polne škafe jeze in hude volje nad njimi izliješ. Navadno matere tožijo, da jih otroci pogostoma ne ubogajo; pa večidel so si zopet tega same krive, da otroci niso, kakoršni bi mogli biti. Naj bi le matere znale modro jih voditi, kakor priložnost in potreba nakaša, ali ojstre strune napeti ali pa milo in prijazno z njimi ravnati, ne bilo bi toliko nepokornih otrok med nami.

c) Tretja in najhujša napaka pa je **materna kletva nad otroci**. Od nje prav za prav velja, kar pravi sv. pismo: „Hudobnež hudiča preklinja, pa sam svojo dušo zaklinja.“ Oj, ljube matere! le premislite, da so otroci, naj si bojo še tako neporedni in razujzdani, in naj vas še tako k jezi silijo in dražijo, vendar le vaši otroci, nimajo sreče in blagra ne na duši ne na telesu. In naj si tudi le v naglici kako kletvico nad otroci izrečeš, vendar le prerada nad njimi obvisi in jim hudo škoduje; da nič več ne rečem, le to povem, da se otroci še od svoje lastne matere, namesto moliti, le kleti naučijo. „Očetov blagor otrokom hiše postavlja, materna kletva jih pa do tal razdevlja.“ Strašna je prigodba, ki nam jo sv. Avguštin o materni kletvi pripoveduje. Prišel je k njemu brat Pavel, ki je s svojo sestro Paladijo v mestu Hipi o veliki noči pri svetinjah sv. Štefana pomoči našel. Ta Pavel je škofu Avguštinu pravil to-le: Bilo nas je desetero otrok, sedem dečkov, in tri deklice. Ko smo bili še doma, to je v Cesareji v Kapadociji, starši brat nekega dne matere ni hotel ubogati in je svojo gerdobo tako daleč gnal, da jih celo tepsti jel. Vsi smo bili zraven, pa vsi smo mirno gledali, kaj hudobni brat počenja; nismo mu rekli nobene besedice in nismo očitali gerdega obnašanja. Naša mati, razkačeni zavoljo takega razžaljenja, letijo v cerkev h kerstnemu kamnu, kjer smo vsi sv. kerst prejeli. Tu zavpijejo z razkodranimi lasmi: „Strašni Bog, ki se za mrtve stvari in černo živino poteguješ, kaznuj ti moje hudobne otroke, daj jim po svetu bloditi in kazen čutiti, ki bode povsod strah in grozo obudila.“

Pri tej priči se začne doma starši brat tresti, kar mu ni nikoli več odjenjalo. Še tisto leto je zadela ravno ta bolezen tudi nas druge vse enega za drugim. Mati, ko to vidi, se z lastnimi rokami obesijo. Mi vsi pa smo kot preklet in povsod zaničevan rod zapustili svoj dom in se razkropili križem sveta, da bi svoj greh

in svojo sramoto zakrili. En brat je ozdravel zopet v Raveni pri svetinjah sv. Lorenca. Jaz pa in moja sestra Paladija sva se podala na več kot tisoč krajev, da bi pomoči zadobila; pa vse zastonj. V sanjah se nama je naročilo, naj se podava v Hipo k svetinjam sv. Štefana. Prišla sva sem le in tukaj našla odpuščanje najne pregrehe in zdravje od bolezni, ki naju je morila zavoljo materne kletve. Kako se drugim bratom in sestram godi, in kje po svetu okoli tavajo, mi je neznano. Tako je pripovedal brat Pavel sv. škofu Avguštinu. — Ali ste slišale, kerš. matere: „Materna kletev otrokom hiše podira,“ jih pretepa do bele kosti.

Zatorej kerščanska mati! ktera še hočeš za tako veljati, naj te otroci še toliko jezijo, nikoli in nikdar jih ne preklinjaj, ne hudičuj nikoli in nikdar ne, najmanj pa vpičo otrok ne; berzdaj svoj jezik, kroti svojo hudo jezo, namesti da kolneš nad otroci, le moli za nje in z njimi. S pobožno molitevjo jim boš zlati ključ v roke dala, kateri jim bo odperl tisto prečudno in presrečno deželo, kjer ni ne kletve ne hude volje, temveč ven in ven rajski mir in gola ljubezen.

Ako boš, kerščanska mati! tako storila, ako boš svoje otroke v vsej modrosti in poterpežljivosti vodila od prvega trenutka njih življenja noter do odrasčene starosti, bojo ti otroci berhki in pridni pa pobožni prihajali, bojo ti čast in veselje delali. Ako bi se pa pri vsem tem tvoji otroci vendar-le spridili in ti v sramoto in žalost živeli, vendar ne jenjaj za nje skrbeti, za nje moliti, za nje jokati, pa jih tudi z lepim in s terdim opominjevat in svariti, pa na pravo zveličansko stezdo zavračati. Vzemi si za izgled sv. Moniko, mater sv. Avguština; (povej!)

Sklep.

Tako sem vam tedaj kratko razkladal, kako bi imele ve, kerš. matere! svoje otroke po kerščansko izrejati, za njih pravo, obstojno srečo skrbeti. Se ve da bi se dale cele bukve popisati, da bi se razkladale vse dolžnosti, ki jih kerščanske matere do svojih otrok imajo. Vendar tudi s tim malim, kar ste slišali, za dobro vzamite in po zaslišanem nauku zanaprej ravnajte; srečne bote ve same pa tudi vaši otroci, pa tudi jaz se bom za srečnega štel, če sem le količkaj pripomogel, da se vaša mladina v božjem strahu izreja in k časni sreči in večnemu zveličanju napeljuje. Oj da bi se nad vami nikoli ne spolnovale Jezusove besede: „Ve Jeruzalemske hčere, ne jokajte nad menoj, temveč jokajte nad seboj in nad svojimi otroci. Zakaj glejte! dni bojo prišli, od katerih porekó: Srečne so nerodovitne in telesa, ki niso rodile, in persi, ki niso dojile!“ Ta čas naj usmiljeni Bog od vas odverne; take nesreče nad vašimi otroci naj vam Bog ne da doživeti, rajši umreti, kakor pa to! Tako je djala francoska kraljica Blanka svojemu sinu Ljudevitu:

„Rajši te vidim mertvega na parah ležati, kakor pa v smerten greh pasti.“ To naj bode tudi tvoje vodilo, kerščanska mati! do tvojih otrok!

Da ti pa bojo tvoji otroci hvaležni za telesno življenje, ki so ga od tebe prejeli, bodi jim prava mati, ne pa sovražna mačoha. Spoštuj svoje sv. dolžnosti, ktere so ti od Boga naložene in za kterih del boš enkrat dajala ojster odgovor. Od tebe pričakuje človeška družina pridne, poštene ljudi, cerkev verne kristjane, Bog zveste služabnike, nebesa svoje prihodnje prebivavce. Bodi mi torej od serca pozdravljena, kerš. mati! ktera si tega prelepega imena vredna; več del pozemeljske sreče tvojih otrok, pa tudi večno njih zveličanje od tebe odvisi. Kako lepo primerja kralj David mater s polno vinsko terto, ktere se njeni otroci kakor žlahtne mladike deržijo, polne žlahtnega grozdja: „Tvoja žena je kakor polna vinska terta ob steni tvoje hiše; tvoji otroci so kakor mlade oljke okoli tvoje mize“! (Ps. 127, 3.) Blagor kerš. materi, od ktere taka hvala velja! Ona je prava naslednica sv. Ane, matere rožne D. Marije, pa bo tudi njeno plačilo prejela, kar vam vsem kerš. matere! dodeli usmiljeni Bog po priprošnji D. Marije in njene matere sv. Ane, pa po zasluženji našega Gosp. Jezusa Kristusa! Amen.

Pridiga na dan posvečevanja dveh novih zvonov

pri sveti Katarini v Šmihelu; gov. K. K.

„Čast Bogu, mir ljudem, pokoj mert-
vim;“ tako pravi pesem.

V v o d.

Za lanskim veselim praznovanjem, ko smo to cerkvico posvečevali, je kmalo spet drug dan napočil poln veselja za vas, ljubi Šmihelski farmani! Pred dvema letoma ste perva dva zvona pripravili in njuno posvečevanje v Gospodu obhajali; in glejte zdaj že drugič dva nova zvona, od vas pripravljena, svojega posvečevanja čakata, in vi ste spet v Gospodu zbrani na tem prijetnem homcu, da bi bili priče tegá lepega in svetega opravila. Bodite mi toraj pozdravljeni in veselite se tega dneva, ki nam je spolnitev vaših pobožnih želj prinesel. Toda ne bi bilo, prav ko bi nam ta dan brez kakega nauka minul; zakaj „le to človeka povzdiguje, po tem

ga pamet le časti, da v svojem sercu premišljuje, kar z rokami naredi.“ Naj jaz v imenu vas vseh govorim in vam pomen danesnjega opravila razkladam: 1. Kako so se zvonovi začeli. 2. Kako se posvečujejo, in 3. kakšne opravila da imajo. To naj bode zapopadek sedajne pridige. Sv. Duh nas vse razsveti, vi pa se pripravite.

Razlaga.

1. V prvih časih naše sv. vere niso še zvonov imeli, pa tudi smeli niso k božji službi klicati in očitno jo spravljati, temuč po skritih kotih, v kletih in berlogih so se kristjani zbirali in kar je bilo narveč mogoče na tihem skrivnosti sv. vere obhajali; celih 300 let je taka bila; res žalostni časi so bili, polni straha in kervavega preganjanja! Kako se sercu pobožnega kristjana čudno dozdeva, kedar na veliki četrtek zvonovi vtihnejo in se do kerstnice ne oglasijo! In glejte, tak čas molčanja, čas tihe žalosti je bil skoz cele 3 prve stoletja po Kristusu! Pa kakor na kerstno saboto, k dar se pri sv. maši vesela aleluja pervikrat zapoje in zvonovi iz visokega turna zazvonijo in sv. veliko noč, vstajenje zveličarja, oznanujejo, vsako keršč. serce svetega veselja kipi: tako veselj čas, tako velika sabota — bi rekel — je tudi za keršč. cerkev napočila, ko je v začetku štertlega stoletja rimski cesar Konstantin keršč. vero sprejel in se kerstiti dal, pa tudi kristjanom po celem rimskem cesarstvu dovolil, očitno po svoji veri Bogu služiti. Zdaj so se kristijani še le upali ven na svitlo iz svojih podzemeljskih skrivališč; začeli so cerkve zidati, kjer so se k božji službi shajali; ne dolgo, in tudi zvonovi so bili znajdeni; pravijo da je sv. škof v Pavlin Noli ki je mesto laške dežele, prve zvonove lil. Po malem so jih tudi po drugih krajih keršanskega sveta napravili, in zdaj že ni cerkve več, bodi še tako majhna ali borna, ki bi enega ali več zvonov ne imela. Če ta začetek zvonov premislimo, kako hudi stan so prvi kristjani imeli, kako težko in nevarno je bilo za nje v cerkev hoditi, in če sedajni stan z nekdašnjim primerjamo, kako nam ne le samo nihče ne brani v cerkev, marveč še zvonov mili glas nas kliče in vabi, da bi prišli svojo pobožnost opravljat: oj kako bi se mi imeli veseliti in brez ponude prihiteti, hvaležni, da je usmiljeni Bog svoji cerkvi tako mirne čase pripravil in nam toliko polajsal njemu služiti! Pač sram bi nas imelo biti, ko bi nam pri vsem tem še pretežko bilo v cerkev hoditi; pa ne le samo sram, temuč tudi strah, ker toliko hujši bi se Bogu zamerili; kar so prvi kristijani zavoljo toliko zadržkov, ki so jih serčno premagovali, več zasluženja imeli, toliko več zadolženja in pogubljenja bi si mi nakopavali, ko bi vkljub vsemu klicanju in opominjevanju zvonov službo večnega Boga zanemarjali!

2. Poglejmo pa zdaj lepo šego posvečevati zvonove. Ta šega je že blizu 900 let stara, in tudi mi jo bomo danes nad tema zvonoma ponovili in opravili. Čedno okinčana visita zvona tovrne in čakata, da bi se jima blagoslov od zgorej dodelil, prej ko bota povišana in k svojemu svetemu cilja in koncu obešena. Posvečevanje zvonov je po zunajnih ceremonijah svetemu kerstu podobno, zatoorej se mu pravi tudi zvonov kerst, in se k temu pravilu tudi botri naprosijo. Tudi ovenčane in belo oblečene device zraven stojijo, tako rekoč duhovske sestre zvonov, ki se povečujejo. To nam kaže, da so zvoni nekako živim stvarjem podobni in da po posvečevanju z celo faro v neko duhovsko zvezo stopijo. Čeravno serca nimajo, vendar z nami žalujejo in se vesele; čeravno mutasti, vendar znajo govoriti, vsak njihov klic in opominj zastopi; oni nam tolmačujejo, kar v globočini svojega serca občutimo; bodi kaka vesela prigodba, kak vesel praznik, nam tudi zvonov glas veselo poje; bodi pa kak pogreb ali huda ura, ali kaj družega, kar nam žalost in britkost dela, oj kako se nam tedaj zdi, kakor bi tudi zvonovi s nami žalovali in jokali! Po pravici se toraj v posvečevanju zvonov botri in žive priče jemljejo, ker tako rekoč po človeško občutijo in govorijo. Zdaj pristopijo viši duhovnik in z blagoslovljeno vodó zvone od znotrej in zunaj omijejo nam v spomin, kako mora vse, kar se Bogu zroči, brez madeža biti, pa tudi kako imamo vselej z čistim, ali vsaj pokornim srcem k službi božji, k poslušanju božje besede priti. — Potem pomažejo zvonove s svetim oljem in prosijo, da bi pri njih zaslišanju pobožnost v sercu vernih kristjanov rastla, pa tudi da bi Bog vse zalezovanja sovražnikov od nas odvernil, ki nam žugajo s strašnimi oblaki, s točo, gromom in s treskom, s škodljivimi viharji in sploh z hudim vremenom, da bi Bog svojo pravično jezo nad nami vtolažil in se nam usmiljenega skazal. — Potem storjeni križ zopet sbrišejo in med žebranjem psalmov druge križe delajo; sedem jih je od zunej, štiri pa od znotrej. Sedem zunajnih pomenja, da bojo zvonovi kristjane vabili k prejemanju sedem ssv. zakramentov; štiri znotrajni pa, da bojo od vseh štirih vetrov sveta klicali k poslušanju svetega evangelja; in tako tudi od zvonov velja, kar sv. Pavl od apostelnov piše: „Po celem svetu je šel njih glas.“ (Konec prihodnjič.)

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Č. g. Valentinčič Anton, dekan in fajmošter na Terbižu, je dobil faro Rožek in je ob enem imenovan za dekana zgornjega Roža; č. g. Ferčnik Lambert, knez. škofji svetovalec in fajm. v Zabnicah, je postal dekan kanalske doline. Č. g. Ambrož Matija, kaplan glavne mestne fare v Celovcu, je dobil faro Sveče in

č. g. Kochgruber Jurij, kaplan stolne cerkve, faro Staridvor. Prestavljeni so č. g. Bittner G. iz Brež za stolnega kaplana in pridigarja v Celovec; Walder L. iz zgornje Bele za začasnega kanonika v Breže in Joas J. iz Starega dvora za kaplana na zgornjo Belo. Č. g. Hartlieb J. oskerbuje faro Požarnico. Umerli so: Č. g. Martinis, Jožef, knezoškofji svetovalec in fajmošter v Požarnici; čast. g. Majer Anton, fajmošter v Kapli na Grobniškem polji in č. g. Parijan Jož., fajmošter v pokoji v Černi. R. I. P.

Mil. knezoškof kerški dr. Valentin Wiery bodo slednje dni meseca junija in prve dni meseca julija obiskovali sledeče fare: Dne 25. junija Loče; 26. Šteben pri Bekštajnu; 27. Zilo pri Belaku; 28. Št. Martno pri Belaku; 29. sklenili stoletnico pri sv. Križu na Peravi; 1. julija Sovodje; 2. Št. Peter v Kačji in 3. Kremnico.

Lavantinska škofija. Č. g. Korošec Miha je postal župnik v Cirkovcih in č. g. Modic J., župnik v Tinjah, oskerbuje ob enem tudi Kebelsko duhovnijo. Č. g. Perko France, bivši župnik v Makolah, je 4. t. m. umerl. R. I. P. — Razpisane ste duhovniji Kebelska in Brezovška, prva do 16., druga 17. junija t. l.

V Teržaški škofiji. Č. g. Ambrozi D' Ambrosi je postal župnik v Umagu; č. g. Brezovič Alojzij gre v Buzet za duhov. pomoč.; od onod č. g. Benedik Jan. za duhov. pom. v Hrušico; č. g. Pučić A. za kaplana k sv. Ivanu in Pavlu; č. g. Dekleva Blaž v Veprinac za duhov. pom. Dobravec Mih. se je podal v začasni, č. g. Svetlin Ant. v stalni pokoj.

Lepa prošnja.

Katoličani in Slovenci na Koroškem imajo dokaj težavno stanje. Koroška dežela stoji v nemško-liberalni stranki na prvem mestu celega našega cesarstva. Kaj to pomenja, vsakdo vé. Koroški katoličani in Slovenci imajo le en sam časnik v nemškem jeziku, ki se poteguje za njihove pravice in svetinje; ta časnik je „Kärntner-Blatt“. Kdor toraj je blage volje, od Koroških katoličanov in Slovencev kaj slišati in jih v težavnem stanju podpirati, naj si ta časnik naroči. Lepo prosimo! naročite si „Kärnt.-Blatt“ katoliški Slovenci vsaj za pol leta od 1. julija naprej. Naj se skadi za 2 gld. 50. kr., saj ni toliko; poskusite! Izhaja v Celovcu (Klagenfurt) vsak četrtek na dveh polah in velja za pol leta po pošti poslan 2 gold. 50 kr.

Odgovorni izdajatelj in vrednik Andrej Einspieler.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.